

Становище

от

доц. д-р Борис Кирилов Сергинов

за дисертационния труд на докторант

Румена Руменова Калчева

на тема:

„Поява, развитие и институционални измерения на алтернативните арт пространства в България в периода от края на XX и първото десетилетие на XXI век“

шифър 05.08.04 „Изкуствознание“

представено за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Изкуствознание“ шифър 05.08.04

1. Актуалност и научна значимост или приноси на разработвания текст:

Разработваната тема конкретизира и поставя въпроса, доколко алтернативните недефинирани изложбени пространства са значими за развитието на съвременното ни изкуство. Проучването на докторанта цели да намери отговорите на въпроси като:

- Какви са характеристиките на алтернативните недефинирани изложбени пространства от художествена, културологична, социологическа, икономическа и политическа гледна точка?
- Какво е взаимодействието между средата и произведенията в традиционното пространство – галерията и извън нея?
- Кога и как се появява нуждата от институционализиране на изкуството, пребивавало в недефинирана експозиционна среда, осъзнат ли е този процес, константен ли е, или се заражда и отмира в зависимост от определени икономически, социални или културологични условия?
- Как алтернативното недефинирано изложбено пространство се трансформира в институция?
- Каква е ролята на тези стратегии за социализирането на съвременното изкуство?
- Каква е ролята на държавата и има ли полза тяхното подпомагане да се превърне в културно-политически приоритет?
- Представят ли алтернативните недефинирани изложбени пространства респективно „неофициално изкуство“ и опозиция ли е

то на някакви определени официализиращи тенденции? Има ли такава противопоставяне и ако да – от какво е породено и върху какво влияе?

- Какво е мястото на алтернативните недефинирани изложбени пространства и организации на съвременната глобална арт сцена, ориентирана към биеналета, триеналета и международни панаири за изкуство?

Подробното и обстойно разглеждане на тази дисертация, показват, че културологичния и социологичен подход към темата са основателни при работа върху конкретния проблем, а именно „Поява, развитие и институционални измерения на алтернативните арт пространства в България в периода от края на XX и първото десетилетие на XXI век“ разглеждан в общия контекст на съвременното ни изкуство.

2. Структурата и обема на разглеждана дисертация са както следва:

Времевите рамки в които се разпростира изследването са последните 20 години – от началото на прехода (1989 г.) до днес. Темата изисква предварително разясняване на ситуацията от предходния период, за да може да се проследи по-пълно и внимателно какви са причините за обособяването на алтернативните арт пространства, как се развиват те през годините и какво е тяхното значение за нашето съвременно изкуство.

След изясняването на термина „алтернативни недефинирани изложбени пространства“ и очертаването на характеристиките и особеностите на това явление научната работа се разделя на шест глави:

- Въведение
- Теоретична и историческа рамка на проблема
- Природата като алтернативно (недефинирано) експозиционно пространство
- Изкуство и градска среда – социални функции
- Институционални измерения на изкуството в алтернативните експозиционни пространства
- Изводи

В предложеният за рецензиране дисертационен труд освен културологичния и социологичен подход е използван и историографския метод, като той е приложен до толкова, че да ни отведе до актуалния сегмент. Работата по дисертацията се базира и върху други два метода. Сравнителен анализ и метода (Вьолфлин) успешно прилаган при изследване на пластичните изкуства.

3. Практическите приноси.

- Подробно е изяснена терминологията, поради нейният спорен характер. Терминът „алтернативни недефинирани експозиционни пространства“ до този момент не е бил широко използван, още повече в този вариант на пояснително съчетание на няколко подтермина: „алтернативни“, „недефинирани“ и

„експозиционни“. Всеки един от тях, сам по себе си носи различни конотации, но в съчетанието, което е използван в настоящото изследване, той дава достатъчно допълнителни пояснителни характеристики.

- Представена е и кратка характеристика на алтернативните пространства, която включва тяхното категоризиране и характерни черти, правейки социокултурна препратка към тяхната роля в съвременното общество.
- Направен е кратък исторически преглед на изследваното явление в световен мащаб, доказани са паралели с лендарт и сайт спесифик арт, потърсени са връзките със ситуацията у нас, има ли въобще подобни съотнасяния или генезисът на изкуството в недефинирани пространства у нас трябва да се търси другаде.
- Засегнат е културологичният аспект, или мястото на алтернативните пространства в глобалната арт система, които в рамките на бившите социалистически държави в Европа по време на прехода играят изключително важна политическа и културна роля.
- Разглежда социалните измерения на алтернативните експозиционни пространства в България, които имат пряко отношение към процеса на социализация на съвременното изкуство у нас.
- Прави извод, че алтернативните недефинирани експозиционни пространства се оказват ключово звено в историята на съвременното българско изкуство не само като израз на определена опозиция срещу официалното, но и като нов тип институция, която да отговори на новите изисквания на средата и да спомогне за социализацията на съвременното творчество.

Други важни изводи които можем да обобщим са изложени в подглавите и са разделени по следния начин:

- Принос към терминологията
- Характеристика на алтернативните пространства в зависимост от пространството
- Съществува ли опозицията „официално – неофициално“?
- Принос към социализацията на съвременното изкуство
- Принос към културната идентичност и многообразие
- Институционализиране на алтернативните пространства

4. Приносите на автора:

- Принос към терминологията.
- Извеждане на характеристика на алтернативните пространства в зависимост от пространството.

- Историческият преглед на експонирането на изкуство на открито, сред природата у нас.
- Теоретично е обоснована опозицията официално-неофициално.
- Представена и доказана е ролята на алтернативните пространства в социализацията на съвременното изкуство, отчетен и доказан е принос към обогатяването на културната идентичност и многообразието на съвременното ни изкуство с помощта на недефинираните пространства.
- Дисертационният труд би могъл да послужи, като отправна точка за провеждането на лекции по темата.

Налице са както следват:

увод, три глави и заключение с общ обем от 217 стр., приложения, научни приноси; цитирана литература съдържаща 124 заглавия от периодичния печат, заглавия от български и чуждестранни автори и електронни източници, публикации по дисертационната тема.

Обобщение

- . Авторефератът правилно отразява съдържанието на дисертационния труд.
- . Изследването както и проучвателната дейност са лично дело на докторанта.
- . Докторатът е добре структуриран логически и представя ясно целите и задачите на изследването.
- . Хипотезата на докторанта и формулираната цел са защитени отлично.
- . На лице са и горе изброените приноси на дисертацията.

Заключение:

Оценявам положително научните качества и приноси на дисертационния труд, неговата обществена, социална, научна и творческа значимост, личния принос на докторанта и практическата полезност и актуалност на изследвания проблем, предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат съгласието си за

присъждането на образователна и научна степен „Доктор“ на Румена
Руменова Калчева по шифър 05.08.04 „Изкуствознание“

10.06.2014 г.
Гр. София.

Становище
(доц. д-р Борис Сергинов)

